

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: FRPS/497/2011/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

117/2012. (IV. 11.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ (továbbiakban: panaszos) 2011. augusztus 30-án előterjesztett panaszja alapján indult eljárásban a 2012. április 11-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

m e g k ü l d i a z O r s z á g o s R e n d ő r f ő k a p i t á n y n a k.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2011. augusztus 30-án elektronikus levélben terjesztette elő panaszát a Budapesti Rendőr-főkapitányság (továbbiakban: BRFK) egyik Kerületi Rendőrkapitányságával szemben, a 2011. augusztus 23-án foganatosított előállítására miatt. A panaszos beadványát 2011. szeptember 22-én aláírásával megerősítette és kiegészítette.

1) A panaszos előadta, hogy 2011. augusztus 23-án a délelőtti órákban, családjogi ügyben megbeszélésre kellett mennie egy ügyvédhez a Budapesten. Vele tartott édesapja is, aki szintén érintett volt az ügyben, és mindenképpen részt kívánt venni a megbeszélésen. Amikor megérkeztek az ügyvédi irodához, a panaszos észrevette, hogy édesapja rossz dossziét hozott magával, ezért abban állapotok meg, hogy a panaszos gépkocsijával visszamegy és kicseréli a dossziét, édesapja pedig felmegy az ügyvédhez. A panaszos beadványában előadta, hogy édesapja mozgáskorlátozott, 2004. november 3-án olyan súlyos az egészségi állapota, hogy mindenhová a panaszos szállítja autóval, ezért a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány mindig ki van téve a gépkocsiban, mert állandóan használják.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszos a déli órákban érkezett vissza a fenti címre, ahol a 11. számú ház előtt – és nem a 26. szám előtt, ahogyan ez a rendőrségi jegyzőkönyvben szerepel – leparkolt, kiszállt az autóból és átment az utca másik oldalára a tűző napsütés miatt. Közben telefonja jelzett, hogy üzenete érkezett és egyidejűleg egy férfi is leszólította őt, hogy van-e valami „eladni valója”. Ekkor lépett oda hozzá egy civil ruhás rendőr és kérte, hogy a panaszos mutassa meg, kié a mozgáskorlátozott parkoló kártya. A panaszos elmondta, hogy az édesapjáért jött – közben odalépett a másik civil ruhás rendőr is – és elindultak az ügyvédi iroda felé. Az irodában egy fiatalember nyitott ajtót és elmondta a panaszosnak, valamint a két rendőrnek, hogy ő a panaszos édesapját nem látta azon a napon és az ügyvéd is elment már egy órával korábban.

Ezután a panaszos és a két rendőr lement az utcára és keresték a panaszos édesapját, hosszú ideig járkáltak, még a sarki bizományi üzletbe is bementek. A panaszos nagyon aggódott, mert édesapja súlyos érlemeszesedésben szenved, ezért attól tartott, hogy valami baj történt. Beadványában a panaszos leírta, hogy mobiltelefonja évek óta azért nem volt kikapcsolva, mert, ha édesapjával valami történik a jelzőrendszer a mentők mellett az ő telefonját is hívja. Közben a panaszos megpróbálta hívni édesapját a lakásán is, de ez sem vezetett eredményre.

Ezután a panaszos a rendőrökkel együtt bement a BRFK Kerületi Rendőr-kapitányságra, ahol egy ideig várakoznia kellett a panaszosnak – miközben az őt őrző rendőr elaludt –, majd rendőrautóval újra visszamentek a helyszínre, ahol találkoztak az ügyvéddel is a ház előtt. Az ügyvéd megerősítette, hogy ő nem látta ezen a napon a panaszos édesapját, és a rendőrökkel arról kezdett beszélgetni, hogy ezen az utcán minden második autón mozgássérült pakolókártva van, és kérdezte, hogy őket miért nem igazoltatják. A rendőrök válaszként elmondták, hogy csak akkor lehet „felelősségre vonni az embereket”, ha elhagyják a gépkocsit, amíg benne tartózkodnak, addig nem, márpedig ezekben az autókban szinte mindig ül valaki. Mivel a panaszos édesapját ismételen sem találták, ekkor a panaszos engedélyt kért az egyik rendőrtől, hogy újra felhívja az édesapját, aki ekkor otthon volt. Az egyik rendőr megkérte a panaszost, hogy adja át neki a telefont, aminek a panaszos eleget tett és a rendőr kérdésére, azt válaszolta, hogy ő otthon van és otthon volt aznap. A panaszos beadványában azt állította, hogy édesapja nem tudta kinyitni az ügyvédi irodához vezető függőfolyosón lévő vasajtó pántját, ezért egy darabig várakozott, majd lement az utcára, ahol találkozott valakivel, aki becenevén szólította őt és hazakísérte. A panaszos állítása szerint az „önzetlen” ismerős bement édesapja lakásába és jó néhány dolgot elvitt onnan, majd amikor meghallotta, hogy édesapja éppen egy rendőrrel beszél, sietve eltávozott a lakásból. (A panaszos állítása szerint mindezeket csak egy hét alatt sikerült megtudnia édesapjától.)

A telefonbeszélgetést követően a panaszos a rendőrök kíséretében újra bement a BRFK Kerületi Rendőrkapitányságra, ahol ingóságait leltárba vették, telefonját kikapcsoltatták. Ez utóbbit a panaszos azért is sérelmezte, mert így megszakadt a kapcsolat az édesapját felügyelő készenléti jelzőrendszerrel. A letéti jegyzőkönyv felvételét követően egy egyenruhás rendőr megkérdezte a panaszost, hogy melyik előállító helyiséget választja, majd rázárta a vasajtót. Néhány óra elteltével, a kinti meleg után a panaszos fájni kezdett a vékony selyem blúzában, ráadásul a helyiség rendkívül koszos volt, tele volt bogarakkal – melyek közül kettő meg is csípte a panaszost – pókhálóval, ráadásul az udvarról beszivárgott a gépkocsik kipufogó gáza is. A panaszos szerint ezen a napon csak őt őrizték a rendőrök a kerületben, de előfordult, hogy olykor hárman is. Napközben a panaszos kétszer kért vizet és ment ki a mosdóba. Este 7 óra körül kezdett rosszul lenni, akkor tudatosult bemenne, hogy reggel 8 óra óta nem evett semmit. Az őt őrző egyenruhás rendőr megkérdezte, hogy miért nem kért vacsorát, majd hozott a panaszosnak két kiflit. Este 9 óra után 8 perccel jött érte egy civil ruhás rendőr „aki

az eljárást vezette”, de a panaszos vallomást nem tett, mert „nem tudta mi történt aznap”. Ezután kiállították a különféle iratokat, majd a rabosítás következett, míg végül 22 órakor engedték ki a rendőrkapitányság épületéből. A panaszos az átélt események hatása miatt sirógörcsöt kapott, belázasodott – melyet az orvosa ideglázként diagnosztizált – és három napig vizes ruhával kezelték. A panaszos az embertelen bánásmód miatt sértettnek és megaláztattnak érezte magát, megítélése szerint soha életében nem követett el olyan bűnt, ami miatt ezt át kellett élnie.

2) A panaszos beadványát 2011. szeptember 22-én aláírásával megerősítette és tételesen válaszolt a Testület által feltett kérdésekre. A beadvány kiegészítéséhez mellékelte a 2011. augusztus 23-i meghallgatásáról készült jegyzőkönyvet, a parkolási igazolvány lefoglalásáról szóló, ugyancsak 2011. augusztus 23-án készült jegyzőkönyvet és határozatot, valamint az előállításáról kiállított igazolást, mely szerint az előállítás időtartama 2011. augusztus 23-án 12 óra 20 perctől 2011. augusztus 23-án 22 óráig tartott, melynek során sérülése és panasza is keletkezett. Csatolt a panaszos továbbá egy „jegyzőkönyvet”, amelyet 2011. augusztus 31-én ő írt alá, és 1. számú mellékletként megküldött a BRFK ... Kerületi Rendőrkapitányság részére. Ez a „jegyzőkönyv” a fenti 1) pontban ismertetett beadvány szövegét – a rendőrség épületében történetek kivéve – lényegében szó szerint tartalmazza.

A Testület által feltett kérdésekre a panaszos – a kérdések sorrendjében – a következőket válaszolta.

a) A panaszos előadta, hogy a rendőrök az intézkedés okát és célját nem közölték, csak azt kérdezték, hogy megmutatná-e a panaszos, hogy kinek a nevére szól a mozgáskorlátozott igazolvány. A panaszos megmutatta az igazolványt, amely édesapja nevére szól és nem akkor tette ki a panaszos, hanem állandó jelleggel kint volt a gépkocsiban, amely gépkocsi egy cég tulajdonában van, de ennek a cégnek a panaszos édesapja az egyik tulajdonosa.

b) A rendőrök civil ruhát viseltek, köszöntek és mindketten kinyitottak egy-egy irattárcát, amelyben igazolványuk volt, azt megmutatták, majd gyorsan becsukták és közölték, hogy civil ruhás rendőrök. A panaszos nem kérdezte, a rendőrök pedig nem mondták nevüket és azonosító számukat.

c) A panaszos szerint a rendőrök emberi hangnemben, „majdnem szerényen” beszéltek vele.

d) A panaszos állítása szerint ő ajánlotta fel a rendőröknek, hogy menjenek fel az ügyvédi irodába, mire az egyik rendőr felment vele, a másik az utcán várakozott. Ezt követően mondták a rendőrök, hogy be kell menni a rendőrkapitányságra és megkérdezték, hogy akarja-e a panaszos, hogy rendőrségi gépkocsival szállítsák be, amit a panaszos nem kívánt igénybe venni.

e) A rendőrkapitányság épületébe 12 és 13 óra között érkeztek meg, ekkor az egyik rendőr azt mondta, hogy „ez nem lesz olyan rövid idő”, továbbá megkérte a panaszost, hogy attól kezdve ne használja a telefonját.

f) Később rendőrautóval visszamentek a helyszínre, ekkor találkoztak az ügyvéddel és ekkor zajlott a fenti 1) pontban már ismertetett beszélgetés a rendőrök és az ügyvéd között, valamint a panaszos édesapjával folytatott telefonbeszélgetés.

A rendőrkapitányság épületében történekről a Testület kérdései alapján a panaszos az alábbiak szerint számolt be.

a) A rendőrkapitányság épületébe második alkalommal 14 óra után érkezett meg a panaszos és az őt kísérő rendőrök.

b) A panaszossal ekkor azt közölték, hogy a kihallgató tisztre kell várnia.

c) Az előállításról szóló igazolás szerint az előállítás 12 óra 20 perctől, 22 óráig tartott.

d) Az előállításról kiállított – fentiek szerint már ismertetett – igazolást átadták a panaszos részére, az igazoláson szerepel a Testületnél történő panasztételről szóló tájékoztatás, a Testület elérhetőségeivel és a 8 napos határidőre történő figyelemfelhívással.

e) A panaszost – állítása szerint – tájékoztatták az előállító helyiségben való tartózkodással kapcsolatos kötelezettségekről és jogokról, akként, hogy az előállító helyiségben való elhelyezéskor átadtak számára egy erről szóló, 2002. évi kiadványt tanulmányozásra.

f) A panaszost tájékoztatták a panasztétel lehetőségéről, mind a büntetőeljárás, mind a rendőri intézkedés kapcsán, melyet saját kezűleg vezetett rá a gyanúsított kihallgatásáról készült jegyzőkönyvre illetve az előállításáról szóló igazolásra.

g) A panaszos szerint nem kapott tájékoztatást a hozzátartozó, vagy más személy kiértesítésének lehetőségéről.

h) A panaszos szerint 19 óra után kérte, hogy kapcsolják be a telefonját, mert aggódott az édesapja miatt, e kérésnek a rendőrök eleget tettek, meg is jegyezték, hogy állandóan csöngött a telefonja, kérdezték is gúnyosan, hogy „ilyen fontos ember a panaszos”. Az élelmezés lehetőségéről előzetesen nem kapott tájékoztatást, ezért kérte, hogy vegyenek ki pénzt a pénztárcájából és vigyenek valamit enni, mert rosszul érezte magát.

i) Az előállítás alatt a rabosításon és a gyanúsított meghallgatáson kívül nem történt semmilyen intézkedés, a panaszost két-három rendőr őrizte.

j) A panaszos szerint – egy fő egyenruhás kivételével – mindenki fölényesen és hatalmát „fitogtatva” viselkedett, erre utalt a rendőrök testtartása és hanghordozása, melyet a panaszos „bicskanyitogatónak” jellemzett.

A panaszos – mint személyiségtréner – szerint a kisebbségűsége vezethető vissza az általa tapasztalt viselkedés. Sérelmezte a panaszos a megaláztatást és a kiszolgáltatottságot, amelyet el kellett viselnie, hangot adott továbbá kétségeinek a tekintetben, hogy ezen a napon csak ő követett volna el bármit is a kerületben, ugyanis ott tartózkodásának 10 órája alatt senki másra nem kellett „vigyázni”, csak őrá.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás alaposabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az Országos Rendőr-főkapitányság Ellenőrzési Szolgálatán keresztül a BRFK illetékes Kerületi Rendőrkapitányságának vezetőjétől, valamint megküldeni kérte az ügyvel kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat és kapcsolatban a rendőrség álláspontját.

1) A BRFK illetékes Kerületi Rendőrkapitányság vezetője számára a közrendvédelmi osztályvezető által 2011. október 17-én készített, a Testület kérdéseinek sorrendiségét követő, összefoglaló jelentés (továbbiakban: összefoglaló jelentés) szerint, a panaszossal szemben 2011. augusztus 23-án 12 óra 20 perckor kezdett intézkedést a Budapesten két civil/polgári ruhás rendőr, egy r. főtörzsőrmester és egy r. törzsőrmester. Az igazoltatásra annak megállapítása céljából került sor, hogy ellenőrizzék a panaszos által a fizető parkolóhelyen leállított gépkocsi szélvédője mögé kihelyezett mozgáskorlátozott igazolvány használatának jogszerűségét. Az igazoltatás megkezdésekor a rendőrök közölték az intézkedés tényét és célját, majd szolgálati igazolványuk felmutatása mellett a napszaknak megfelelően köszöntek, bemutatkoztak és megadták jelvéyszámukat, szolgálati helyüket, rendfokozatukat.

A kerületi rendőrkapitányságra történő előállításig a rendőrök ellenőrizték a panaszos által elmondottak valóságtartalmát a panaszos által megjelölt ügyvédi irodában. Ennek során, telefonon hallgatták meg a panaszos által megjelölt ügyvédet. Arról is tájékoztatták a rendőrök a panaszost, hogy amennyiben a jogosult nincs a helyszínen, vagy annak közvetlen közelében, úgy a parkolási kártya jogosulatlan felhasználása bűncselekménynek minősül.

A panaszos – az összefoglaló jelentés szerint – nem tudta igazolni a parkolási kártya jogszerű felhasználását, így 13 óra 15 perckor megkezdtek az előállítását a kerületi rendőrkapitányságra, ahová 13 óra 25 perckor értek be, majd 30 perc elteltével a panaszos és a rendőrök ismételen kimentek a helyszínre.

A panaszos ragaszkodott ahhoz az állításához, hogy édesapjával érkezett a helyszínre, aki mozgáskorlátozott és járókerettel érkeztek. A panaszos telefonját nem kapcsolatták ki a rendőrök, csak megkérték, hogy az intézkedés ideje alatt ne használja. A telefon kikapcsolására csak az előállító helyiségben való elhelyezéskor került sor, a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatának kiadásáról szóló 19/1996. ORFK utasítás, a Központi Fogda Működési rendjéről szóló 52/2009. BRFK Intézkedés, valamint a Központi Fogda Működési rendjének módosításáról szóló 25/2010 BRFK Intézkedés alapján. A panaszos és a rendőrök 14 óra 15 perckor érkeztek vissza a rendőrkapitányság épületébe. Az összefoglaló jelentés szerint a panaszos szóban is tájékoztatást kapott, de írásban is átadták számára az előállító helyiségben való tartózkodásra vonatkozó magatartási szabályokat tartalmazó magyar nyelvű tájékoztatót. A panaszost az élelmezéssel kapcsolatosan írásban nyilatkoztatták.

Az összefoglaló jelentés szerint az előállító helyiség higiéniai körülményei megfelelőek, a helyiséget minden nap takarítják, az utolsó fertőtlenítés időpontja 2011. augusztus 2-án volt.

Az összefoglaló jelentés szerint a r. főtörzsőrmester, aki az intézkedés során a járőrvezető volt, szakszerűen látta el feladatát és mindent megtett annak érdekében, hogy a panaszos által elmondottakat leellenőrizze.

2) A BRFK Kerületi Rendőrkapitányság vezetője számára 2011. október 18-án jelentést (továbbiakban: jelentés) készített egy r. főhadnagy, aki az adott intézkedés napján az ügyeletes tiszti feladatokat látta el. A jelentésben – melynek ismertetése során az összefoglaló jelentésben szereplő tények, és körülmények megismétlésétől a Testület eltekint – az intézkedő rendőrök rádión jelentették, hogy az intézkedés alá vont panaszos arra hivatkozott, hogy mozgáskorlátozott édesapját hozta egy ügyvédi irodába. Az ügyeletes ezért utasította a rendőröket a panaszosi állítás ellenőrzésére, melynek okán a rendőrök felmentek egy ügyvédi irodába, ahol azt a tájékoztatást kapták, hogy az ügyvéd nincs bent és az idős urat sem látták ott. Ekkor kísérték be a panaszost először a rendőrkapitányság épületébe, de mivel a panaszos továbbra is ragaszkodott állításához, hogy az édesapjának a környéken kell lennie, valamint, hogy rendszeresen használják a parkoló kártyát, a járőrök újra utasítást kaptak a helyszín és annak környéke ellenőrzésére. Mivel megint nem találták a keresett személyt, a panaszos – bár intézkedés alatt állt – engedélyt kapott arra, hogy édesapját az otthoni a vonalas készüléken felhívja, melynek során a r. főtörzsőrmester kérte a panaszost, hogy hadd beszéljen vele. Ennek során a panaszos édesapja közölte, hogy az adott napon otthon volt egész nap, nem járt sehol, így az intézkedés helyszínén sem. A rendőrök ekkor visszakísérték a panaszost a rendőrkapitányság épületébe, ahol előállító helyiségben helyezték el és közölték vele, hogy az előállítás ideje 8 + 4 óra lehet, de konkrét időpontot nem tudnak neki mondani arra vonatkozóan, hogy mikor kerül sor a kihallgatására.

A panaszos – a jelentés szerint – mindezeket tudomásul vette, panasszal nem élt. Az előállító helyiségbe való befogadáskor a rendőrök a panaszost nyilatkoztatták arról, kéri-e valamely személy kiértesítését, úgyszintén nyilatkoztatták őt, az 5 órát meghaladó előállítás esetén igényelhető élelmezésről. A panaszos ekkor mindkét kérdésre írásban akként nyilatkozott, hogy nem kíván élni a lehetőséggel, néhány óra elteltével azonban az étkezésre vonatkozó nyilatkozatát módosította, így két kiflit kapott, mert mellé mást (pl. konzervet) nem kért. Az előállítás ideje elhúzódott, ezért azt meg kellett hosszabbítani 4 órával, amelyet az előállító ör közölt a panaszossal, aki e közlést tudomásul vette.

Az esti órákban kezdődött meg a panaszos kihallgatása, aki ekkor még panaszt nem jelzett, a kihallgatás után, a szabadon bocsátásakor már kifogásolta, hogy két bogár is megcsípte, de nem kért mentőt a sérülései ellátására, csak jelezte, hogy az előállító helyiségben több bogarat is eltaposott.

Végül az ügyeletes tiszt jelentése végén kifejtette azt az álláspontját, hogy a panaszos magatartása felvethette a hatóság félrevezetése bűncselekményének elkövetését, mert két járőrrel több órán át kerestette otthon lévő édesapját, amely magatartással az intézkedés lefolytatását akadályozta.

3) Megküldte a rendőrség az intézkedésben részt vett járőrvezető r. főtörzsőrmester (továbbiakban: r. főtörzsőrmester) 2011. augusztus 23-án készített jelentését, amely az előzőekben, a jelen állásfoglalás II/1) és II/2) pontok alatt ismertetett összefoglaló jelentéshez és jelentéshez képest a következő többletinformációkat tartalmazza.

Az intézkedő r. főtörzsőrmester jelentésében leírta, hogy a panaszos állításának ismételt igazolása érdekében megpróbált bejutni az ügyvédi iroda épületébe, de ez ekkor már nem sikerült. Ezután megkérte a panaszost, hogy hívja fel telefonon az ügyvédet, aki elmondta, hogy még nem érkezett vissza az irodába és azóta sem tud a panaszos édesapja hollétéről. Ekkor az r. főtörzsőrmester megkérte a panaszost, hogy hívja fel az otthoni vonalas számán az

édesapját, ne mondjon neki semmit a történetekről, hanem adja át a telefont, hogy az r. főtörzsőrmester néhány kérdést fel tudjon neki tenni. E kérésnek a panaszos eleget tett. A telefonbeszélgetés során a r. főtörzsőrmester többször megismételt kérdésére a panaszos édesapja állította, hogy aznap ki sem mozdult a lakásból, sem az adott helyszínen, sem máshol a városban nem járt és lányával (a panaszossal) együtt sem hagyta el a lakást.

Ezután a r. főtörzsőrmester közölte a panaszossal, hogy visszamennek a rendőrkapitányságra. Ekkor érkezett meg az ügyvéd, aki a r. főtörzsőrmester kérdésére elmondta, hogy az adott napon nem találkozott a panaszos édesapjával, mivel 9 óra 30 perckor távozott az irodából és oda csak akkor tért vissza. A r. főtörzsőrmester jelentése ezután az ügyvéddel folytatott beszélgetésről szó szerint rögzíti a következőt: „Továbbá meg volt beszélve, hogy egy dossziét a mai napon a délelőtti órákban be fog adni az irodába, mely meg is történt”.

A r. főtörzsőrmester a helyszínen megállapított tényekről az ügyeletet tájékoztatta, majd a panaszost a rendőrkapitányságra ismételten bekísérte.

4) Megküldte az illetékes rendőrkapitányság a 2011. augusztus 23-án készenlétes nyomozói szolgálatot ellátó r. főtörzsőrmester 2011. október 17-én készített jelentését, amely szerint a r. főtörzsőrmester 2011. augusztus 23-án 7 óra 30 perctől, 2011. augusztus 24-én 7 óra 30 percig teljesített szolgálatot a kerület illetékességi területén. A rendőri jelentés szerint a panaszos ügyében 2011. augusztus 23-án 01050/14940/2011/id. számon készült személyi szabadságot korlátozó alapjelentés 14 óra 3 perckor került hitelesítésre. Az előállítás kezdő időpontja 2011. augusztus 23-a 12 óra 20 perc. A tényállás teljes tisztázása érdekében a rendőri alapjelentésen túl készült még egy rendőri jelentés, amely 16 óra 17 perckor került hitelesítésre a NEO rendszerben. Ezt követően rendelték el a nyomozást közokirat-hamisítás büntette miatt. Mivel a r. főtörzsőrmester aznap egyedül látta el a szolgálatot, a panaszos gyanúsított kihallgatására 20 óra 40 perckor került sor. Ennek okaként több olyan, különböző büntetőügyben végzett cselekményt sorol fel a jelentés (rendőri jelentés, lefoglalási határozat, lefoglalási jegyzőkönyv és bűnjeljegyzék készítése hitelesítése, más rendőrkapitányság által történt megkeresés alapján végzett tanúkihallgatás) amelyek végrehajtási időpontja 13 óra 4 perc és 19 óra 47 perc közé esett.

A panaszos ügyében az ügyeletes tiszt tájékoztatta a r. főtörzsőrmestert, hogy az előállítás 4 órával történő meghosszabbítása végzéssel megtörtént és a panaszos előtt szóban kihirdetésre került. A panaszos kihallgatása 20 óra 40 perctől 20 óra 57 percig tartott. Ezt követően 21 óra 5 perctől 21 óra 10 percig tartott a parkolási kártya lefoglalásáról szóló jegyzőkönyv elkészítése a lefoglalási határozat alapján, majd a panaszost bűnügyi nyilvántartásba vették, és 22 órakor szabadították.

5) Az elfogás végrehajtásáról készült jelentés szerint, 2011. augusztus 23-án 12 óra 20 perckor a panaszossal szemben a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv.) 29. § (1) bekezdés szerint igazoltatásra, az Rtv. 31. § (1) bekezdése szerint személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálására, az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten érést követő elfogásra került sor. Az intézkedés során kényszerítő eszközt a rendőrök nem alkalmaztak, az intézkedés a Budapest, ... utca szám alatt történt.

Az „intézkedés alapjául szolgáló esemény rövid leírása” megnevezésű rovatban foglaltak szerint, az intézkedő r. főörzsőrmester 2011. augusztus 23-án 12 óra 20 perckor fokozott ellenőrzési terv alapján, szabadidős szolgálat teljesítése során a Budapest, Ny. tér 7. szám előtt kezdeményezett intézkedést a panaszossal szemben a mozgáskorlátozott parkolási igazolvány jogszerű használatának ellenőrzése miatt.

Egyéb tekintetben az események leírása megegyezik a már ismertetett rendőrségi dokumentumokban foglaltakkal. Az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés szerint a védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. § (4) bekezdése alapján 2011. augusztus 23-án 13 óra 10 perckor megtörtént, az Rtv. 33. § (4) bekezdése szerint az előállítás okáról szóló tájékoztatót, valamint az előállítás idejéről szóló igazolást a panaszosnak kiadták. Az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatos írásos tájékoztatót ugyancsak átadták a panaszosnak. A „Parancsnoki vélemény és kivizsgálás” megállapította az elfogás végrehajtásának jogszerű, szakszerű és arányos voltát.

6) A kerületi rendőrkapitányság megküldte azt a 2011. október 18-án készített „Hivatalos feljegyzést”, melyben a közrendvédelmi osztály vezetője telefonon nyilatkoztatta r. őrmestert a panaszos előállító helyiségbe való befogadásával kapcsolatban, nevezett r. őrmester azonban nem emlékezett a panaszosra.

7) Megküldte az illetékes rendőrkapitányság az előállítás meghosszabbításáról rendelkező végzés másolatát, amely szerint a panaszos előállításának időtartamát 4 órával, 2011. augusztus 24-én 0 óra 20 percig meghosszabbítja a hatóság. A végzés indokolása szerint a panaszossal szemben a szükséges eljárási cselekmény a gyanúsított kihallgatás volt, melynek végrehajtására az előállítás 8 órás időtartama nem volt elegendő, ezért az Rtv. 33. § (3) bekezdése szerint a kapitányságvezető a 4 órával történő meghosszabbításról döntött. A végzés a dátumot tartalmazza, a meghozatal pontos időpont megjelölését azonban nem. A panaszos aláírása a végzésen nem szerepel, a végzés kihirdetésére vonatkozó utalás az okiraton nincs.

8) A panaszos által az előállítás során saját kezűleg aláírt „Nyilatkozat” első oldalán az előállítás várható időtartamaként 8+4 óra került megjelölésre, a panaszos nyilatkozata szerint folyamatos kezelést és orvosi felügyeletet igénylő, valamint fertőző betegsége nincs, sérülése az előállítás során nem keletkezett, panasza az előállítással kapcsolatban nincs, az előállító helyiségben történő elhelyezéssel kapcsolatos jogokról és kötelezettségekről szóló tájékoztatót a panaszos megkapta, kiértékelést nem kért. Az aláírás dátuma és időpontja ezen oldalon 2011. augusztus 23-án 15 óra 40 perc. A dokumentum második oldalán a panaszos – ugyancsak 15 óra 40 perckor, aláírásával – arról nyilatkozott, hogy nem kéri az 5 órát meghaladó fogvatartás esetén adható ételmiszer ellátást. Ugyanezen oldalon a következő rovatnál a panaszos aláírásával 19 óra 40 perckor igazolta 2 db kifli átvételét. A következő bejegyzés szerint 20 óra 35 perckor a panaszos aláírásával arról tett nyilatkozatot, hogy az előállító helyiségből panasz és sérülésmentesen távozott, külsérelmi nyom nincs.

9) Az előállításról kiadott, a panaszos által az átvételt igazolóan aláírt „Igazolás” szerint a panaszos előállítása 2011. augusztus 23-án 12 óra 20 perctől 22 óráig tartott, amely alatt sérülése keletkezett és panasszal kíván élni. A panasz konkrét megjelölése rovatban a „megcsípett két bogár a többi a helyiségben eltapostam megtalálható” szöveg szerepel, vélhetően a panaszos kézírásával. Az „Igazoláson” szerepel az intézkedéssel szembeni

panasztétel lehetőségéről történő, az Rtv. 93. § (1) bekezdésére hivatkozó tájékoztatás, melyen a Testület elérhetőségei szerepelnek, és feltüntetésre kerültek a panasztételre vonatkozó – eltérő – határidők is.

10) A letéti tárgyakról felvett jegyzőkönyv szerint a panaszos a készpénzét, és egyéb tárgyait 2011. augusztus 23-án 20 óra 40 perckor hiánytalanul visszakapta.

11) A lefoglalásról készített jegyzőkönyv szerint, a panaszostól lefoglalásra került 1 db, ... egyedi azonosító számú „erősen használt” parkolási igazolvány. A jegyzőkönyv 2011. augusztus 23-án 21 óra 10 perckor került lezárásra.

12) A gyanúsított kihallgatásról készített jegyzőkönyv szerint a panaszos cselekménye alkalmas a Büntető Törvénykönyvről szóló 1978. évi IV. törvény (a továbbiakban: Btk.) 274. § (1) bekezdés b) pontjába ütköző és a szerint minősülő más nevére kiállított közokirat felhasználásával elkövetett közokirat-hamisítás büntett megalapozott gyanújának megállapítására. A panaszos kijelentette, hogy vallomást nem tesz, a gyanúsítás ellen külön írásban panasszal kívánt élni. A jegyzőkönyv felvételének időpontja 2011. augusztus 23-a, 20 óra 40 perc, lezárására ugyanezen a napon 20 óra 57 perckor került sor.

13) Az eljáró rendőri szerv megküldte 2011. augusztus 23-án kelt határozatát a panaszos által használt parkolási igazolvány lefoglalásáról, amely határozaton a panaszos írásban nyilatkozatot tett arról, hogy a határozattal szemben panasszal él.

III.

A Testület a panaszos által előadottak alapján vizsgálat tárgyává tette az előállítás jogszerűségét és az előállítás panaszos által sérelmezett egyes körülményeit (előállítás időtartama, bogárcsípés, hozzátartozó értesítése, élelem biztosítása, telefon elvétele) valamint, azt, hogy milyen bánásmódban részesült

A vizsgálat során a Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak – az intézkedés időpontjában hatályos – a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló 1949. évi XX. törvény (a továbbiakban: Alkotmány) 2. § (1) bekezdéséből levezethető tisztességes eljáráshoz, az 54. § (1) bekezdése szerinti emberi méltósághoz és az abból levezethető testi épséghez, továbbá az 55. § (1) bekezdésében biztosított személyes szabadsághoz és a tulajdonhoz való jogát.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a panaszost jogszerűen vonták-e intézkedés alá és állították elő az illetékes rendőrkapitányságra, illetve, hogy megfelelt-e az arányosság követelményének a panaszos előállításának időtartama.

A panaszbeadvány szerint a panaszos édesapját szállította 2011. augusztus 23-án egy ügyvédhez, azonban a panaszos észrevette, hogy édesapja egy rossz dossziét vitt el magával, ezért megbeszélte édesapjával, hogy ő felmegy az ügyvédi irodához, a panaszos pedig elmegy és kicseréli az iratokat. A panaszos dél körül érkezett vissza a F. M. utcába, ahol leparkolt a 11. szám elé, kiszállt a kocsijából és átment az úttest túl oldalára. Ekkor a panaszost egy civil ruhás rendőr szólította le, aki a kocsijában elhelyezett mozgáskorlátozott igazolvány

jogosultja iránt érdeklődött. A panaszos elmondta, hogy édesapjáért jött, aki az egyik ügyvédi irodában tartózkodik. Ezután a rendőrök felkísérték a panaszost az érintett ügyvédi irodához, ahol egy fiatalember nyitott ajtó, aki elmondta, hogy a panaszos édesapját aznap nem látta és az ügyvéd úr is elment egy órával korábban. Ezt követően elkezdték keresni a panaszos édesapját a környéken, majd mivel a keresés nem vezetett eredményre a panaszos önként bement a rendőrségre az intézkedő rendőrökkel, majd később visszamentek az ügyvédi irodához, ahol ekkor találkoztak az ügyvéddel. A panasz szerint az ügyvéd megerősítette azt a tényt, hogy a tárgyi napon nem látta a panaszos édesapját. A panaszos édesapját szintén nem találták, de a panaszos engedélyt kapott a rendőröktől, hogy az otthoni számon felhívja. Édesapja a telefonra válaszolt és rendőri kérdésre elmondta, hogy jelenleg otthon tartózkodik és, hogy aznap otthon volt. A panaszbeadvány szerint a panaszos számára csak néhány nappal később vált világossá, hogy édesapja nem tudott bejutni az ügyvédi irodába, ezért onnan elment, és időközben találkozott egy ismerőssel, aki hazakísérte. A panaszos az édesapjával való telefonbeszélgetést követően visszament a rendőrségre, ahol a letéti tárgyakról jegyzőkönyv készült, majd előállító helyiségbe helyezték el.

A panaszos megjegyezte beadványában, hogy 2004. november 3-a óta szállítja édesapját mindenhová egészségi állapota miatt, ezért a mozgáskorlátozott engedély mindig el van helyezve a gépkocsijában, mert azt folyamatosan használják.

A rendőrség tájékoztatása szerint a panaszossal 2011. augusztus 23-án 12 óra 20 perckor annak megállapítása céljából kezdtek intézkedni, hogy a panaszos által a fizető parkolóhelyen leállított gépkocsi szélvédője mögé kihelyezett mozgáskorlátozott igazolvány használata jogszerűen történik-e. A panaszos rendőrségre történő előállításáig az általa előadott történet valóságtartalmát kísérelte meg a két eljáró rendőr ellenőrizni, ezért felmentek a panaszos által megjelölt ügyvédi irodába, ahol azt a tájékoztatást adták – megegyezően a panaszbeadvány tartalmával –, hogy aznap nem látták a panaszos édesapját. A panaszost ekkor arról is tájékoztatták, hogy, amennyiben nincs a helyszínen vagy annak közvetlen közelében a mozgáskorlátozott igazolvány jogosultja, úgy annak jogosulatlan felhasználása bűncselekménynek minősül. A panaszos nem tudta igazolni a parkolási kártya jogszerű felhasználását, ezért 13 óra 15 perckor megkezdték a panaszos előállítását a rendőrkapitányságra. A rendőrkapitányságon a panaszos továbbra is fenntartotta korábbi állítását, ragaszkodott ahhoz, hogy édesapjának a környéken kell lennie. Ezért a járőrök ismételt utasítást kaptak a környék ellenőrzésére, aminek során a panaszos édesapját nem találták meg. Az ügyvédi irodához ekkor nem tudtak bejutni, ezért a panaszos felhívta az ügyvédet aki, elmondta, hogy még nem érkezett vissza az ügyvédi irodába, de a panaszos édesapjának hollétéről azóta sem tud. A panaszosnak ekkor engedélyezték, hogy telefonon, az otthoni számon felhívja édesapját, aki a telefonban elmondta, hogy a tárgyi napon egész nap otthon volt, nem járt sehol, így az intézkedés helyszínén sem. Ezután az egyik eljáró rendőr közölte a panaszossal, hogy visszamennek a rendőrkapitányságra, amikor az ügyvéd megérkezett. Az ügyvéd azt a tájékoztatást nyújtotta, hogy a panaszos édesapjával aznap nem találkozott, az irodából 9 óra 30 perckor eltávozott, ahova csak akkor ért vissza. Az ügyvéd ezen túl a következőt mondta: „Továbbá meg volt beszélve, hogy egy dossziét a mai napon a délelőtti órákban be fog adni az irodába, mely meg is történt”.

A Testület megjegyzi, hogy az elfogás végrehajtásáról szóló jelentés egy esetben az első intézkedés helyszínét eltérően jelölte meg. Véltetően elírásról van szó, ugyanis mind a panaszos, mind a megküldött rendőrségi dokumentumok – így maga az elfogásról szóló jelentés, összefoglaló jelentés, gyanúsított kihallgatásról készült jegyzőkönyv, ügyészség

számára panasz felterjesztése – egybehangzó azt illetően, hogy az intézkedésre a Budapesten, a ... utcában került sor. A rendőrségi iratok és a panasz között ellentmondás csak abban van, hogy a panaszos szerint az említett utca 11-es számú épülete előtt parkolta le a gépkocsit, míg a rendőrségi iratok szerint a 26-os számú épület előtt kezdődött az intézkedés. A Testület helyszíni megállapítása szerint a két megjelölt házszám közötti távolság minimális, valamint a parkolási szabályok mindkét helyszínen azonosak, ezért, az utóbbi ellentmondásnak az intézkedés, illetőleg a vizsgálat szempontjából relevanciája nem volt.

a) Az Rtv. 33. §-ának (1) és (2) bekezdése taxatív felsorolja az előállítás okait, amelyek közül az előállítás végrehajtásáról szóló jelentésben az Rtv. 33. §-a (1) bekezdésének a) pontja, azaz a bűncselekmény elkövetésén való tetten érés indokot jelölte meg a rendőrség.

Itt szükséges utalni az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontja szerinti előállítási okokkal kapcsolatban arra, hogy a Testület eddigi gyakorlata szerint a bűncselekményre utaló körülményeket és a gyanú megalapozottságát annak ellenére vizsgálati körébe vonja, hogy magának a bűncselekményi tényállásnak a minősítésére és a büntetőjogi felelősség megállapítására az Rtv. 92. § (1) bekezdésére tekintettel nincs hatásköre.

A Testület tehát a fentiekben ismertetettek alapján nem vizsgálja, hogy a panaszos cselekménye megvalósította-e a bűncselekmény tényállását, csupán azt értékeli, hogy a panaszos magatartása megfelelő szintű gyanút biztosított-e a rendőri intézkedéshez.

A panaszos gyanúsított kihallgatásáról szóló jegyzőkönyv szerint a panaszos cselekménye alkalmas volt a Btk. 274. § (1) bekezdése b) pontja megállapítására. A passzus ételmében a közokirat- hamisítás bűncselekményét követi el – mások mellett – az a személy, aki hamis vagy hamisított, illetőleg más nevére szóló valódi közokiratot felhasznál. A bűncselekmény elkövetési tárgya a közokirat, a felhasználás aktív magatartást – felmutatást, iratokhoz csatolást stb. – jelent, az okirat pusztán magánál tartása nem elégséges a tényállás kimerítéséhez.

Az esettel kapcsolatosan szükséges utalni a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványáról szóló 218/2003. (XII. 11.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdésére, miszerint a mozgásában korlátozott személy parkolási igazolványa olyan közokirat és a biztonsági okmányok védelmének rendjéről szóló 86/1996. (VI. 14.) Korm. rendeletben meghatározott biztonsági okmány, amely a közúti közlekedés szabályairól szóló, többször módosított 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet 51/A. §-ában felsorolt kedvezmények igénybevételére való jogosultságot igazolja. Ugyanezen rendelet 8. §-a az igazolvány felhasználásnak szabályait a következőképpen szabályozza: használatkor az igazolványt a mozgásában korlátozott személyt szállító jármű szélvédője mögött úgy kell elhelyezni, hogy előlapja a hatályosság és a jogosultság ellenőrzése céljából látható legyen. Az igazolványt az ellenőrzésre jogosult személy felszólítására ellenőrzés céljából át kell adni. Az igazolvány nem adható át használatra az arra jogosulatlan személynek. A jogosultat szállító jármű vezetője az igazolvány által biztosított kedvezményekkel csak a jogosult szállítása esetén élhet. Amennyiben a jogosult maga él vissza az igazolvány biztosította kedvezményekkel, az igazolványt vissza kell vonni és a visszavonástól számított egy évig részére új igazolvány nem állítható ki. Ezt a tényt a nyilvántartásban fel kell tüntetni.

A rendőrségi iratok és a panaszos előadása egyezően tartalmazza azt a tényt, hogy a panaszos az édesapja számára kiállított mozgáskorlátozott engedélyt használta – úgy, hogy az a gépkocsi szélvédője mögött volt elhelyezve – egyébként fizetős parkolóhelyen. A panasz szerint a panaszos 2004 óta szállítja édesapját, ezért a mozgáskorlátozott igazolvány mindig ki van téve a gépkocsiban. A két intézkedő rendőr pedig az igazolvány használatának jogszerűségét kívánta ellenőrizni, amelyet a fent idézett jogszabályi háttér alapján jogosultak, illetve az adott helyzetben az Rtv. 13. §-a alapján kötelesek is voltak megtenni.

A panaszost azt követően előállították elő a kerületi rendőrkapitányságra, minek után megkísérelték felkutatni édesapját, tekintve, hogy a panaszos előadta, hogy édesapját szállította egy ügyvédi irodába. A panaszos előadása igazolásaként a rendőrök a panaszossal együtt keresték a panaszos édesapját, és minek után a keresés nem vezetett eredményre, illetve a megjelölt ügyvédi irodában is azt a tájékoztatást adták, hogy nem látták az urat, a panaszost az Rtv. 33. § (1) bekezdése a) pontja alapján előállították. Mindezeket a panaszos sem cáfolta, e tekintetben mind a rendőrség, mind a panaszos egyezően adták elő a történeteket.

A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget, azaz a tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont előállítását.

Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, ezért a Testület itt is a 265/2011. (IX. 14.) számú állásfoglalásában elvégzett fogalomértelmezést követi. Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból az derül ki, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve. Amennyiben az elkövető ilyen fajta nyomon követhetősége megszakad, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

A panaszos magatartása alkalmas volt arra, hogy a rendőrség az Rtv. 33. § (1) bekezdés a) pontját alkalmazza, megállapítható tehát, hogy a vizsgált esetben a szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérés gyanúja kétség kívül fennállt. Maguk a rendőrök tapasztalták azt, hogy a panaszos édesapja számára kiállított mozgáskorlátozott engedélyt használta, amellyel szemben a panaszos által előadott történet nem volt bizonyítható, annak ellenére sem, hogy a panaszos édesapját kétszer is megkísérelték felkutatni az intézkedés környékén. Szintén a panaszos előadását gyengítették a következő körülmények: az említett ügyvédi irodában azt az információt nyújtották, hogy a panaszos édesapját nem látták aznap, illetve a második keresés alkalmával maga az ügyvéd is ezt állította. A panaszos édesapjával is beszéltek végül a rendőrök telefonon, aki mind a panasz, mind pedig a rendőrségi dokumentumok szerint azt állította, hogy egész nap otthon volt, aznap nem ment sehova.

Mindezek alapján a Testület úgy foglalt állást, figyelembe véve azt is, hogy a tettenérés esetében az Rtv. nem ad lehetőséget a mérlegelésre, hogy a panaszos előállítására jogszerűen került sor nem sértve azzal a személyes szabadsághoz való jogát.

b) A Testület ezt követően az előállítás időtartamának arányos voltát vizsgálta meg.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az előállítás során a következő eljárási cselekmények foganatosítására került sor. A panaszos előállítása 12 óra 20 perckor vette kezdetét és 22 órakor fejeződött be. Megállapítható, hogy 13 óra 15 perckor kezdték meg a panaszos előállítását, miután a panaszos nem tudta igazolni a parkolási kártya használatának jogszerűségét. A rendőrkapitányságra 13 óra 25 perckor érkeztek, ahonnan 30 perc elteltével ismételen kimentek az intézkedés helyszínére a panaszos édesapja felkutatása végett. Második alkalommal 14 óra 15 perckor érkeztek vissza a rendőrségre, majd 15 óra 40 perckor az előállításhoz szükséges nyilatkozatokat tette meg a panaszos. Az intézkedésről egy jelentés 14 óra 3 perckor, majd egy másik 16 óra 17 perckor került hitelesítésre. Ezt követően 4 órán keresztül – azaz 15 óra 40 perc és 19 óra 40 perc között – eljárási illetve egyéb cselekményt nem rögzítenek a rendőrségi iratok a panaszossal szemben. 19 óra 40 perckor a panaszos két darab kifli átvételét igazolta aláírásával. Az előállító helyiségből 20 óra 35 perckor bocsátották el, majd 20 óra 40 perckor a letétbe elhelyezett tárgyait hiánytalanul visszakapta. 20 óra 40 perctől 20 óra 57 percig zajlott a panaszos gyanúsított kihallgatása, ahol egyébként a panaszos vallomást nem kívánt tenni. A parkolási kártya lefoglalásáról a 21 óra 5 perc és 21 óra 10 perc között készült jegyzőkönyv a lefoglalási határozat alapján, illetve ezután a panaszost bűnügyi nyilvántartásba vették, végül 22 órakor szabadították. A panaszos előállítását – mivel az elhúzódott – 4 órával, 2011. augusztus 24-én 0 óra 20 perccig meghosszabbították.

A panaszos kihallgatását végző r. főörzsőrmester az intézkedés napján egyedül látott el szolgálatot, ami miatt a panaszos gyanúsított kihallgatására csak 20 óra 40 perckor került sor. További indokként a r. főörzsőrmester több olyan különböző büntetőügyben végzett cselekményt sorolt fel jelentésében, amelyek végrehajtása 13 óra 4 perc és 19 óra 47 perc közé esett, így pl. rendőri jelentést, lefoglalási határozatot, lefoglalási jegyzőkönyvet és bűnjeljegyzéket készített, valamint hitelesített, továbbá más rendőrkapitányság által történt megkeresés alapján végzett tanú meghallgatást.

Megállapítható, hogy a panaszos szabadságát mintegy 9 óra 40 perccel át korlátozta a rendőrség. Rögzíthető, hogy 15 óra 40 perccig a panaszos személyét érintő számos eljárási cselekmény történt, így édesapját kétszer keresték a környéken, majd a panaszost nyilatkoztatták az előállítással kapcsolatos igényeiről és egészségi állapotáról. Ezt követően ugyanakkor csak 19 óra 40 perckor biztosították számára ételmezt és újabb egy órával később kezdődött meg csak kihallgatása. Mindezekből az látszik, hogy négy-öt órán keresztül a panaszos személyét érintő eljárási cselekmény – se közvetve sem közvetlenül – nem történt. Noha a panaszos kihallgatását végző r. főörzsőrmester arról számolt be, hogy aznap egyedül látott el szolgálatot és több más büntetőügyben végzett eljárási cselekményeket, a Testület mégis arra következtetett – tekintve, hogy a panaszossal szemben a rendőrség a személyi szabadságot érintő legsúlyosabb jogkorlátozást alkalmazta –, hogy indokolt lett volna a lehető legrövidebb időn belül a panaszos kihallgatását végrehajtani, meggátolva ezzel az aránytalanul elhúzódó előállítást. Az Rtv. ugyan lehetőséget teremt a nyolc órán át, illetve az előállítás meghosszabbítása esetén az akár 12 órán át tartó előállításra, ugyanakkor fent

hivatkozott jogszabályhely elsősorban a személyi szabadság csak a szükséges ideig tartó korlátozásáról szól.

Mindezek alapján, valamint az Rtv. 15. §-ában rögzített arányossági követelmény szem előtt tartásával a Testület úgy foglalt állást, hogy **az előállítás aránytalanul hosszú volta miatt sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.**

Mint ismeretes a panaszos előállítása időtartamát 4 órával meghosszabbította a hatóság. Ezzel kapcsolatosan a Testület azt tapasztalta, hogy a rendőrség az előállítás időtartamának meghosszabbítását dokumentáltan nem közölte a panaszossal, sőt az arról kiállított dokumentum nem tartalmazza azt sem, hogy mikor rendelte azt el a rendőrkapitányság vezetője. A Testület több korábbi állásfoglalásában rámutatott arra: ahhoz, hogy az időtartam meghosszabbítása hatályosuljon is, azt dokumentált formában, még a nyolc órás időtartam letelte előtt közölni kell az előállítottal. Ha ugyanis ezt követően hozzák meg a döntést, vagy azt időben meghozzák, csak éppen az érintettnek nem hozzák a tudomására, akkor a nyolc órás törvényi határidő leteltétől egészen addig, amíg az előállított tudomást nem szerez előállítása idejének meghosszabbításáról, a fogva tartás jogtalannak minősül.

A Testület továbbá visszautal az országos rendőrfőkapitány 12212/10/2009. RP. számú határozatára, amelyet a Testület 155/2009. (VI. 3.) sz. állásfoglalása alapján az alapul szolgáló panasz tárgyában hozott. Az országos rendőrfőkapitány határozatában – egyetértve a Testület álláspontjával – kifejtette, hogy „aggályos gyakorlat az előállítás törvényben meghatározott nyolc órás időtartamát (...) meghosszabbító határozatnak az érintettel a nyolc órás határidő után történő közlése, mert a határozat az érintett vonatkozásában a közléssel válik hatályossá.” A Testület – mivel a személyi szabadságot alapvetően érintő intézkedésről van szó – kiemelt fontosságot tulajdonít annak, hogy minden esetben, amikor az előállítás időtartama meghosszabbításra kerül, pontosan (lehetőleg az előállított aláírásával és az időpontok feltüntetésével) dokumentálják azt, hogy az erről szóló határozat (feljegyzés) még az előállítás 8 órás időtartama alatt született, és azt még ezen időtartam alatt közölték is az előállítottal, ő azt megismerhette.

A fenitek alapján a Testület megalapozottnak látta ezen vonatkozásban is a személyi szabadság és a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét is megállapítani.

2) A Testület ezt követően az előállítás panaszos által kifogásolt egyes körülményeit vizsgálta meg, amelyek kapcsán a következő megállapításokat teszi.

a) A panaszos előadta, hogy a rendőrkapitányságon kikapcsoltatták telefonját, ami azért volt különösen sérelmes számára, mert így megszakadt a kapcsolat az édesapját felügyelő készenléti jelzőrendszerrel.

Az elfogásról készült rendőri jelentés szerint a panaszos ruházatának átvizsgálására az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdésére tekintettel került sor, ami kimondja, hogy akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az intézkedéskor hatályos Szolgálati Szabályzat 51. §-ának (3) bekezdése tartalmazza, hogy az előállított személytől el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál.

Itt szükséges felhívni a figyelmet arra, hogy az intézkedést megelőző, korábbi Szolgálati Szabályzatban [a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III. 1.) BM rendelet] szerepelt egy rendelkezés („az előállított, elővezetett személy ellátására a fogva tartottakra vonatkozó szabályok megfelelően irányadók”), amely alkalmazhatóvá tette a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 19/1995. (XII. 13.) BM rendelet (a továbbiakban: Fogdaszabályzat) szabályait az előállítottakra is. Az intézkedéskor hatályos Szolgálati Szabályzat elfogadásakor ez a rendelkezés kimaradt, így az előállítottak státuszát csupán a fent idézett „maroknyi” norma szabályozza, mivel a Fogdaszabályzat „fogvatartottokról” beszél, azok közé pedig az előállítottak nem tartoznak [1. § (1) bekezdés: „E rendelet alkalmazásában fogvatartott a bűnügyi, a szabálysértési, a közbiztonsági őrizetes, az előzetesen letartóztatott, valamint az elítélt és a szabálysértési elzárást töltő, amennyiben számára a fogva tartás helyéül rendőrségi fogdát jelöltek ki”]. A Fogdaszabályzat vonatkozó, 16. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a fogvatartottnál lévő tárgyakról jegyzőkönyvet kell készíteni. A jegyzőkönyvet a fogvatartottal is alá kell írtni, és egy példányát részére át kell adni.

Szolgálati Szabályzat fent idézett, 51. §-ának (3) bekezdése megköveteli, hogy a hatóság az előállított elhelyezésekor ruházatát átvizsgálja, és tőle elvegye azokat a tárgyakat, amelyeket fogva tartáskor sem tarthat magánál. A hivatkozott rendelkezés utaló szabályként a Fogdaszabályzat előírásait, illetve a fogvatartott birtokában tartható tárgyak listáját tartalmazó mellékletét hívja fel.

A Testület véleménye szerint a rendőrség nem járt el jogszerűtlenül akkor, amikor a Szolgálati Szabályzat vonatkozó rendelkezését követve – amely értelmében tehát el kell venni azokat a tárgyakat, amelyeket a fogvatartásakor nem tarthat magánál a fogvatartott – a panaszostól elvette azokat a tárgyakat – így a mobiltelefonját is –, amelyeket a Fogdaszabályzat melléklete nem tartalmaz.

A Testület álláspontja szerint a mobiltelefon elvétele, valamint annak kikapcsolása által nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz és tulajdonhoz való joga sem.

b) A panaszos panasza kiegészítésében előadta, hogy nem tájékoztatták a hozzátartozó értesítésének lehetőségéről.

Az értesítésekkel összefüggésben az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése szerint a fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli. Ezen törvényhely kötelezően előírja tehát, hogy – az Rtv. 97. §-a h) pontja szerinti – fogvatartott részére biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy egy hozzátartozóját vagy más személyt értesítsen, feltéve, hogy ez nem veszélyezteti az intézkedés célját. Ha a fogvatartott nincs abban a helyzetben, hogy e jogával élhessen, az értesítési kötelezettség a rendőrséget terheli.

A panaszbeadvánnyal szemben a panaszos az intézkedés napján – saját aláírásával ellátott nyilatkozaton – nem kért kiértékelni senkit sem a vele szembeni intézkedésről. **A Testület ezért – figyelemmel a panaszos ezen nyilatkozatára – nem állapította meg a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét.**

c) A panaszos kifogásolta az előállító helyiség higiénias körülményeit, illetve ezzel előadta, hogy ott két bogár meg is csípte, amit a panaszos jelzett is a rendőrségen.

A rendőrségi tájékoztatás szerint a panaszos az előállítása során kezdetben nem sérelmezett semmit, azonban a szabadon bocsátásakor már kifogásolta, hogy két bogár is megcsípte, ugyanakkor ő nem kért mentőt a sérülései ellátására, csak jelezte, hogy az előállító helyiségben több bogarat is eltaposott. Az összefoglaló jelentés szerint az előállító helyiség higiénias körülményei megfelelőek voltak, a helyiséget minden nap takarítják, illetve az utolsó fertőtlenítés 2011. augusztus 2. napján volt.

A Testület ezen sérelemmel kapcsolatosan utal a 18. § (2) bekezdésére, amely rögzíti, hogy a rendőrség gondoskodik a fogvatartott elhelyezéséről, a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról. A sérült, beteg vagy más okból sürgős orvosi ellátásra szoruló fogvatartottat orvosi ellátásban kell részesíteni. Illetve a Szolgálati Szabályzat 51. § (1) bekezdése kimondja, hogy az előállított személyt előállító vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben kell elhelyezni. Ezek értelmében a rendőrség az előállítottat előállító vagy biztonságos őrzését szolgáló más helyiségben helyezi el, és gondoskodik a fogvatartás miatt bekövetkező egészségkárosodás megelőzéséhez szükséges ellátásáról.

A fenti rendelkezésekből, illetve az Rtv. 17. §-ban foglalt előírásából, miszerint a rendőrség a jogokat csak a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja, az az elvárás következik, hogy az előállítottat egészséges tartózkodást biztosító, és az emberi méltóságot sem sértő körülmények között kell elhelyezni.

A vizsgált ügyben a rendőrség az előállító helyiség kifogástalan higiénias voltáról számolt be, ugyanakkor a panaszost két bogár is megcsípte, amit a rendőrségi iratok sem cáfoltak, sőt e tekintetben a panaszosi előadás és a rendőrségi adatok meg is egyeztek. A Testület szerint pedig ezen tény elegendő volt azon ellentét feloldásához, amely a higiénias körülményekkel kapcsolatban volt tapasztalható az előadások között.

A Testület ezért a fogdai elhelyezéssel összefüggésben indokoltnak tartotta megállapítani a panaszos emberi méltóságához, valamint az abból levezethető testi épséghez való jogának sérelmét.

3) A panaszos végül sérelmezte, hogy megalázó volt számára az egész eljárás, és az embertelen bánásmód miatt megalázottnak érezte magát.

Ezzel kapcsolatosan a Testület összességében mérlegelte az intézkedést, azaz abból a szempontból értékelte, hogy az megfelelt-e az arányos fellépés követelményének. Az Rtv. 15. §-a értelmében ugyanis a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Figyelemmel volt továbbá az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben

tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Ebből pedig az következik, hogy a rendőrség működésével szemben alapvető követelmény, hogy az állampolgárok alapvető jogait védelembe részesítse.

A Testület a kérdésre egyrésztől nemleges választ adott magának az előállításnak az indokoltsága tekintetében, másrésztől ugyanakkor az előállítás különösen hosszú és indokolatlanul elhúzódó volta miatt, illetve a tapasztalt körülmények okán a Testület a kérdésre igennel felelt. **A Testület megállapítása szerint ezért, tekintve az egész intézkedéssort, azt aránytalannak tartotta, ami miatt sérült a panaszos emberi méltósághoz való joga.**

IV.

A fentiek alapján a Testület megállapította, hogy a vizsgált ügyben az előállítás ténye, a mobiltelefon elvétele és annak kikapcsoltatása, valamint a hozzátartozó értesítésével kapcsolatosan alapjogsérelem nem történt. Ugyanakkor az előállítás időtartamának aránytalan volta, az időtartam meghosszabbítása terén tapasztalt mulasztás, valamint a fogdai elhelyezés körülményei és az intézkedés megalázó volta miatt a Testület megállapította a személyes szabadsághoz, az emberi méltósághoz és az abból levezethető testi épséghez való jog sérelmét. A Testület álláspontja szerint a megállapított jogsérelmek mértéke – különösen azok jellege miatt – eléri azt a szintet, amely a Testület súlyos alapjogsérelemet megállapító állásfoglalását megalapozza, ezért a rendelkező részben foglaltak szerint – az Rtv. 93/A. §-ának (6) bekezdése alapján – a Testület az állásfoglalást megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

Budapest, 2012. április 11.

Dr. Juhász Imre
elnök, előadó testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Dr. Kádár András Kristóf
testületi tag